

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК КОМПОНЕНТ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

The essence and the role of financial management as of an important part of enterprise's potential management system have been defined. The goal and the tasks of financial management have been considered. The main components of the financial management system have been identified.

Управління потенціалом підприємства представляє собою складну систему взаємопов'язаних та взаємообумовлених компонентів, сукупність яких в цілому визначає цілеспрямований та керований вплив на діяльність та розвиток підприємства. Найбільш доцільним, вважаємо, є виділення відповідних компонентів за їх функціональною сферою: управління виробничим, трудовим, маркетинговим, фінансовим потенціалом тощо, адже кожна із визначених сфер характеризується специфічними об'єктами / суб'єктами управління, завданнями та інструментарієм. У свою чергу, одним з ключових компонентів загальної системи управління потенціалом підприємства, на нашу думку, є фінансовий менеджмент з огляду на роль фінансових ресурсів у забезпеченні функціонування та розвитку суб'єкта господарювання. Саме управління фінансовими ресурсами (що складає об'єкт фінансового менеджменту) є основою, яка обумовлює процеси формування та використання усіх інших компонентів потенціалу підприємства.

Фінансовий менеджмент, на нашу думку, є специфічною управлінською діяльністю, що спрямована на забезпечення ефективного формування, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства. Основна мета фінансового менеджменту полягає у забезпеченні максимізації добробуту власників підприємства, що, у свою чергу, передбачає вирішення завдань максимізації доходів, оптимізації витрат, забезпечення високого рівня рентабельності діяльності, оптимізацію джерел фінансування діяльності суб'єкта господарювання.

Основними компонентами системи фінансового менеджменту, на нашу думку, є наступні:

1. Суб'єкти. Суб'єктами фінансового менеджменту на підприємстві може виступати широке коло осіб, що володіють різним рівнем повноважень та виконують різні функції відповідно до їх ролі в управлінському процесі. Зазвичай, основними факторами, що визначають коло суб'єктів фінансового менеджменту, є наступні: розмір підприємства; організаційно-правова форма господарювання; сфера його діяльності; організаційна структура управління. В цілому, суб'єктів фінансового менеджменту, на нашу думку, доцільно розглядати у контексті рівнів менеджменту [2]: топ-менеджмент (голова Правління, директор, фінансовий директор тощо); менеджмент середньої ланки (або так званий middle-менеджмент, керівники фінансових служб та департаментів); менеджмент нижчої ланки (first-level менеджмент, керівники відділів та функціональних напрямів у межах фінансового департаменту).

2. Об'єкти. Ключовими об'єктами у системі фінансового менеджменту, вважаємо, є наступні: фінансові ресурси, фінансові результати, фінансовий стан.

3. Принципи. Будь-яка управлінська діяльність організовується відповідно до системи принципів, що забезпечують її ефективність та раціональність. До основних принципів фінансового менеджменту, на нашу думку, слід віднести принципи системності, комплексності, альтернативності, ефективності, своєчасності, повноти, науковості, еволюційності, збалансованості, оптимальності тощо.

4. Напрями. На думку Дж. С. Енга [1], базові напрями фінансового менеджменту включають наступні:

- бюджетування діяльності підприємства;
- управління структурою капіталу;
- управління дивідендними виплатами;
- забезпечення ліквідності.

Вважаємо, що зазначений перелік доцільно доповнити такими напрямом, як управління рентабельністю, що, у свою чергу, передбачає управління витратами та фінансовими результатами підприємства.

5. Функції. Функції фінансового менеджменту охоплюють весь управлінський цикл та включають планування (стратегічне, тактичне та оперативне), організацію, мотивацію, регулювання, координацію та контроль.

6. Методи та інструменти. Відповідна складова системи фінансового менеджменту включає усі методи та інструменти, що можуть застосовуватися у процесі реалізації функцій фінансового менеджменту.

7. Система забезпечення. Вважаємо, що систему забезпечення фінансового менеджменту доцільно розглядати у контексті наступних складових: інформаційне забезпечення, методичне забезпечення, програмне забезпечення, кадрове забезпечення, ресурсне забезпечення. Відповідні складові обумовлюють ефективне функціонування системи фінансового менеджменту на підприємстві.

Отже, фінансовий менеджмент є специфічною складовою загальної системи управління потенціалом підприємства, що вирішує завдання раціонального формування, розміщення та використання фінансових ресурсів. Ефективна організація фінансового менеджменту є важливою запорукою забезпечення стійкості та конкурентоспроможності підприємства в цілому.

Список використаних джерел:

1. Ang J. S. Small Business Uniqueness and the Theory of Financial Management // Journal of Small Business Finance. 1991. Vol. 1: Iss. 1. Pp. 11-13. URL: <https://digitalcommons.pepperdine.edu/jef/vol1/iss1/2>.
2. Encyclopedia of management / Edited by M. M. Helmes. 5th ed. Farlington Hills : Thomson Gale, 2006. 1028 p.